

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Václavem Kočkou-Amortem ve věci

žalobce: **X.**, narozený dne X.
bytem X.
zastoupený advokátem JUDr. Matějem Šedivým
sídlem Václavské náměstí 831/21, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 10. 2022, č. j.: OAM-232/ZA-ZA11-K09-R2-2018

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 10. 2022, č. j.: OAM-232/ZA-ZA11-K09-R2-2018, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 8 228 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

I. Vymezení věci

1. Žalobou postoupenou Městskému soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 10. 2022, č. j.: OAM-232/ZA-ZA11-K09-R2-2018, jímž mu nebyla udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

II. Obsah žaloby

2. Žalobce v žalobě namítal, že dvěma zásadními důvody žádosti jsou individuální pronásledování islámskými radikály primárně z důvodu konverze k jinému náboženství a obecná bezpečnostní a politická situace v Iráku, tvrzení o porážce tzv. Islámského státu (dále jen „IS“) je rozporné s tvrzením o trvajícím boji s IS, bezpečnostní situace ve vlasti je špatná, odpadnutí od islámu se dle islámského práva trestá smrtí, napadené rozhodnutí postrádá úvahu vedenou v tomto ohledu, nedošlo-li k porážce bojovníků IS, nelze vycestovat do Iráku, nadále trvá ozbrojený konflikt i faktické nebezpečí, zmírnění teroristických útoků je pozitivní trend, jenž ovšem nedosahuje intenzity umožňující bezpečný návrat do země původu, nebyl dostatečně zjištěn skutečný stav věci a napadené rozhodnutí postrádá řádné odůvodnění, v němž nebyly zhodnoceny žalobcem předložené důkazy, došlo rovněž k selektivnímu upřednostnění nepříliš relevantních důkazů na úkor důkazů hovořících v žalobcův prospěch.
3. Navrhl, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

4. Žalovaný se k žalobě vyjádřil, když po rekapitulaci dosavadního průběhu řízení a žalobních námitek vyslovil s žalobou nesouhlas. Opatřil si různé podklady a provedl i doplňující pohovor, postupoval v souladu s rozsudky soudů vydanými v této věci, pečlivě prozkoumal všechny materiály doložené žalobcem a zabýval se velmi podrobně hlavním motivem žalobcovy žádosti, žalobce nesplňuje podmínky pro udělení azylu, což bylo řádně odůvodněno, jednání ze strany islámských radikálů nebylo motivováno žalobcovým vyznáním, motivem útoku bylo odmítnutí spolupráce a snaha žalobce zastrašit po oznámení nabídky policii, mezi útoky a žalobcovým náboženstvím není příčinná souvislost, správně byla posouzena a řádně odůvodněna i otázka doplňkové ochrany, žalobní námitky jsou obdobou žalobcových vyjádření v průběhu azylového řízení, proto je namíste odkázat na odůvodnění napadeného rozhodnutí, napadené rozhodnutí je zákonné a založené na řádných podkladech. Žalobu navrhl žalovaný zamítnout.

IV. Obsah správního spisu

5. Ze správního spisu bylo zjištěno, že žalobce v poskytnutí údajů k žádosti ze dne 14. 3. 2018 uvedl, že je kurdské národnosti, je schopen se dorozumět arabsky a kurdsky (X.), náboženským vyznáním je zoroastrián, není členem politické strany ani skupiny, nikdy se politicky neangažoval, o politiku se nezajímá, je svobodný a bezdětný, ve vlasti naposledy bydlel v X., ve vlasti byl naposledy dne X., přiletěl do Evropy, jeho X., proto jej tam následně odvezl, v Iráku si přes prostředníka zařídil české turistické vízum, do České republiky přicestoval X. v rámci dublinského transferu, jde o jeho první opuštění vlasti, o mezinárodní ochranu žádal X., je zdravý a nemá žádné zvláštní zdravotní potřeby; o

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

mezinárodní ochranu žádá, protože za ním někdy v X. přišel do práce radikální islámský učitel, X., začal chválit IS, poté mu s nabídl s IS spolupráci, jelikož se vyzná v X., odpověděl mu, že je zoroastrián, odmítnutím jej naštval, obvinil jej z ateismu, X., aby se stal muslimem a začal spolupracovat, což ihned odmítl, od té doby mu bylo vyhrožováno, především telefonicky, po určité době viděl učitele X., debatovali spolu a znovu jej odmítl, učitel mu pohrozil X., po dvou dnech jej na ulici napadli dva neznámí lidé, X. a utekli, vše šel oznámit na policii, ukázal jim učitele a policisté jej X. zatkli, od té doby jej neviděl, výhrůžky však stále pokračovaly, rovněž volali X., asi týden poté, co X., odešel X., stále mu bylo telefonicky vyhrožováno, zajistil si proto české vízum a odjel do EU, jiné důvody nemá.

6. Během pohovoru vedeného dne 14. 3. 2018 žalobce dále uvedl, že ve vlasti žil jen v X., nemovitý majetek v Iráku nemá, X., v zemi původu jsou X., mimo zemi jsou jen X., posledním impulsem k odjezdu bylo X., omezil chození ven z domu včetně cest do práce, neustále mu bylo vyhrožováno, napadli jej a rozhodl se jet X., policie taktéž zadržela učitele, o tom jej informovala, týden poté byl napaden kvůli X., odešel k lékaři a poté napadení ohlásil na policii, řekli mu, že budou věc řešit, následně byl doma a vycházel jen minimálně, učitel je radikál, nic bližšího o něm neví, jiné kontakty s IS neměl, IS je všude, mohl jet bezvívově do Turecka, ale chtěl cestovat X., výhrůžky roku X. byly především telefonické, nadávali mu do ateistů, prý jej zabijí a ateisté vždy končí smrtí, neví, kdo mu vyhrožoval, patrně lidé od učitele, o telefonických výhrůžkách řekl policii, ale často používali jiná čísla, číslo si nezměnil, stejně by mu dál vyhrožovali, naposledy mu vyhrožovali X., pak změnil telefonní číslo, potíže se státními orgány ani bezpečnostními složkami ve vlasti neměl, asi před dvěma týdny útočil v X. IS, též jsou tam šíitské milice, IS je v celém Iráku, mohou jej chytit kdekoliv, v České republice nemá rodinné ani sociální vazby, k zoroastrismu konvertoval X., konvertoval, jelikož jde o původní náboženství všech Kurdů, do vlasti nemůže, zabili by jej tam, všechny důvody sdělil, peníze na cestu získal díky X., data kontaktů s policií už si přesně nepamatuje, nedokáže to časově zařadit ani o tom pohovořit blíže.
7. Dne 18. 9. 2018 se žalobce mohl seznámit s podklady rozhodnutí. Nechtěl se seznámit s podklady ani se k nim vyjádřit, navrhnout jejich doplnění ani uvést nějaké další skutečnosti či informace.
8. Rozhodnutím žalovaného ze dne 9. 10. 2018, č. j.: OAM-232/ZA-ZA11-K10-2018, nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu.
9. Proti rozhodnutí ze dne 9. 10. 2018 podal žalobce žalobu, kterou Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 15. 10. 2019, č. j.: 30 Az 34/2018 – 114, zamítl.
10. Rozsudkem ze dne 12. 5. 2021, č. j.: 6 Azs 236/2019 – 73, Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) rozsudek krajského soudu ze dne 15. 10. 2019 zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení. V odůvodnění NSS sdělil, že se krajský soud nedostatečně vypořádal s důkazním návrhem předloženým na jednání (aktuální zprávou o zemi původu v anglickém jazyce), přitom recentní judikatura NSS upozornila na potřebu aktuálních informací stran Iráku podléhajícího dynamickému vývoji (vizte rozsudky ze dne 9. 2. 2021, č. j.: 6 Azs 390/2020 – 25, a ze dne 18. 3. 2021, č. j.: 9 Azs 304/2020), rozpory v žalobcových výpovědích nestačily k zpochybnění jeho azylového příběhu, újma, jež žalobce ve vlasti postihla, dosáhla intenzity pronásledování, zároveň byla učiněna z azylově

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

relevantních důvodů, neboť souvisela s jeho náboženským přesvědčením, pokud by totiž žalobce nebyl přívržencem ideologie IS, nelze předpokládat, že by s ním spolupracoval, důvody dle ustanovení § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu je třeba vyhodnotit na základě aktuálních informací o zemi původu.

11. Po vrácení věci ze strany NSS Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 26. 10. 2021, č. j.: 30 Az 34/2018 – 170, rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 10. 2018 zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení. V odůvodnění krajský soud sdělil, že žalovaný nečinil kroky k vyjasnění rozporů v žalobcových výpovědích a své závěry nedostatečně odůvodnil, dokazování sám nedoplnil, jelikož nastalé vady řízení lze odstranit jen v řízení před žalovaným, předložené důkazy jsou obsáhlé a zahrnují i zcela nové informace, dle NSS se navíc poměry v Iráku znovu zhoršují (vizte rozsudek NSS ze dne 20. 9. 2021, č. j.: 1 Azs 203/2021 – 34), je třeba další doplnění dokazování, jež umožní věc posoudit komplexně, zejména je namístě zohlednit aktuální poměry v místě žalobcova bydliště, s žalobcovým azylovým příběhem je třeba provázat též nové skutečnosti, žalovaný bude muset coby závazné respektovat závěry učiněné v této věci NSS, především musí přezkoumatelně vypořádat otázku možného udělení azylu dle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, žalovaný se zabýval nedostatečně otázkou žalobcovy nevěrohodnosti a v důsledku toho nevzal v potaz některá důležitá skutková zjištění, závěrem zavázal žalovaného, aby v dalším řízení doplnil spis o aktuální informace, dal žalobci možnost vysvětlit rozpory ve výpovědích a seznámit se s kompletním spisovým materiálem a přezkoumatelně a v souladu se závazným právním názorem NSS odůvodnil své právní závěry vyplývající z řádně zjištěného skutkového stavu.
12. Během pohovoru vedeného dne 16. 3. 2022 žalobce uvedl, že ohledně jeho důvodů k žádné změně nedošlo, stále tam jsou islamisté, ve vlasti nejdříve nahlásil vyhrožování učitelem, pak byl napaden, ve vlasti jej učitel X., začal chválit IS a požádal jej o spolupráci, X., napaden byl až po zatčení učitele, poprvé se na policii obrátil po schůzce s učitelem, podruhé po napadení, když odmítl spolupráci, začaly mu chodit výhrůžky, tak se rozhodl obrátit na policii, po schůzce se s učitelem viděl ještě jednou, došlo mezi nimi k diskusi, přesvědčoval jej, že bude chráněn IS, ač je nevěřící, IS by nevadilo, kdyby se k nim přidal i jako nevěřící, věděli, že není muslim, nebyl by to problém, jen by musel dodržovat určitá pravidla, řekli, že nebude chráněn, nepřidá-li se k IS, muži, co jej napadli, byli nejspíš ti samí, kteří byli X., o průběhu vyšetřování nemá informace, po odjezdu z vlasti ztratil možnost se o věc zajímat, ve vlasti navíc policie spolupracuje s islamisty, telefonicky mu vyhrožoval nejspíše někdo z okolí učitele, říkali, že je nevěřící, jeho život je ohrožen a má spolupracovat s IS, dotyčný věděl, o čem s učitelem mluvili, vyhrožování po telefonu na policii nenahlásil, měl už strach a plánoval, jak nejrychleji odjet, policie by nebyla schopna nic dělat, členové jeho rodiny jsou sunnitští muslimové, jen on konvertoval, a to k zoroastrismu, který vyznává od X., žádný dokument nepodepsal, v Kurdistánu není zákon o oficiální změně náboženství, začal se na základě četby jako zoroastrián cítit, žádný rituál neproběhl, do náboženské komunity nebyl oficiálně přijat, přijal to jen sám pro sebe, nemohl být tenkrát moc otevřený, nemohl je kontaktovat, v té době to bylo nebezpečné a měl strach, v místě jeho pobytu bylo hodně příslušníků IS a dalších islamistů, měl strach někam chodit, při změně víry se nic nestalo, změnu víry nikde oficiálně neoznámil, žádné potíže s tím nebyly, v České republice vyznává svou víru sám doma, nikam nechodí, další věřící nekontaktoval, v Iráku má X., s příbuznými si telefonuje, v České republice má X. přítelkyni, chystají se vzít, má tu kamarády, bydlí s přítelkyní, je zdravý, musely by se

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

změnit myšlení lidí a zákony, aby se mohl vrátit do vlasti, žije zde již X., chtěl by si tu vyřídit pobyt a pracovat, kdyby jeho život nebyl v Iráku v ohrožení, nenechal by tam X.

13. Ve správním spisu jsou obsaženy zprávy o zemi původu (shromážděné po pohovoru ze dne 16. 3. 2022), konkrétně Informace OAMP, Irák, Situace etnických a náboženských menšin, Bezpečnostní situace ze dne 22. 2. 2022, Informace OAMP, Irák, Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv ze dne 17. 5. 2021, Informace Ministerstva zahraničních věcí, Irák, Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do Regionu iráckého Kurdistanu, Návrat do Regionu iráckého Kurdistanu po dlouhodobém pobytu v zahraničí ze dne 10. 5. 2021, Informace Ministerstva zahraničních věcí, Irák, Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, Návrat do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí ze dne 28. 7. 2021, Informace EASO, Irák, Bezpečnostní situace, říjen 2020 ze dne 8. 1. 2021, Informace Ministerstva zahraničních věcí Irácké republiky, Irák, Vydávání cestovních pasů, ztráta cestovního dokladu, prodloužení platnosti cestovních pasů, náhradní cestovní doklad uložená z internetu dne 15. 2. 2021, Informace OAMP, Irák, Zoroastrismus, Situace zoroastriánů v Iráku, zejména v oblasti iráckého Kurdistanu ze dne 20. 5. 2022, Informace EUAA, Irák, Bezpečnostní situace, leden 2022 ze dne 3. 6. 2022 a Informace EUAA, Irák, Doporučení pro zemi, červen 2022 ze dne 4. 7. 2022.
14. V průběhu řízení byla žalobci dána opakovaně příležitost seznámit se s podklady rozhodnutí. Dne 26. 4. 2022 se žalobce nedostavil k seznámení s podklady rozhodnutí, dne 27. 4. 2022 se ale k věci vyjádřil, uvedl, že byl ve vlasti pronásledován z náboženských důvodů, čemuž nedokázaly státní orgány zabránit, měl by mu být udělen azyl, IS nebyl úplně poražen, stále má v zemi tisíce bojovníků, podniká útoky i na civilisty, nejvíce aktivní je v oblastech jeho původu, roku 2021 se významně zvýšil počet únosů, odkázal na Informaci EUAA, Irák, Bezpečnostní situace, leden 2022, kterou navrhl k důkazu. Dne 28. 6. 2022 se žalobce mohl seznámit s podklady rozhodnutí, nechtěl se s jejich obsahem seznámit ani se k nim vyjadřovat, požádal o lhůtu k právní poradě a případnému písemnému vyjádření, lhůta mu byla stanovena v délce deseti dnů, nechtěl navrhnout doplnění podkladů ani uvést nějaké další skutečnosti či informace, pořídil si kopii protokolu, dne 12. 7. 2022 se k věci vyjádřil, navrhl zohlednit podklady, Informaci EUAA, Irák, Bezpečnostní situace, leden 2022 a další dvě starší zprávy. Dne 19. 9. 2022 se žalobce mohl seznámit s podklady rozhodnutí, nechtěl se seznámit s podklady ani se k nim vyjádřit, navrhnout jejich doplnění ani uvést nějaké další skutečnosti či informace.
15. Následně vydal žalovaný žalobou napadené rozhodnutí ze dne 19. 10. 2022.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

16. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu ustanovení § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
17. Soud ve věci rozhodl bez jednání, protože postupoval dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

18. Podle ust. § 2 odst. 4 zákona o azylu *pronásledováním se rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.*
19. Podle ust. § 2 odst. 5 zákona o azylu *ochranou před pronásledováním nebo vážnou újmu se rozumí zejména přiměřené kroky příslušných státních orgánů, strany nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území, směřující k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy zejména zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo vážnou újmu, za předpokladu, že je taková ochrana účinná, není pouze přechodná a cizinec k ní má přístup.*
20. Podle ust. § 2 odst. 6 zákona o azylu *původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.*
21. Podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu *azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*
22. Podle ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu *doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*
23. Podle ust. § 14a odst. 2 zákona o azylu *za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje*
- a) trest smrti nebo poprava,*
 - b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, nebo*
 - c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.*
24. Žalobce v žalobě uplatnil čtyři žalobní námitky. Za první, velmi obecně namítal obavu ze strany islámských radikálů kvůli své konverzi. Za druhé, vyslovil obavy z postihu ze strany orgánů veřejné moci, rovněž kvůli konverzi. Za třetí, seznal kritickou obecnou bezpečnostní a politickou situaci v zemi původu. Za čtvrté, neztotožnil se s vypořádáním listinných důkazů, jež předložil v azylovém řízení, resp. s absencí jejich vypořádání.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

25. Jelikož situace v Iráku je v posledních letech velice dynamická a z hlediska posouzení důvodů pro udělení mezinárodní ochrany značně složitá, bylo třeba důkladně analyzovat shromážděné informace o zemi původu.
26. Podle Informace EUAA, Irák, Doporučení pro zemi, červen 2022 ze dne 4. 7. 2022 se Irák roku 2021 ještě potýkal s více ozbrojenými konflikty, od územní porážky roku 2017 přešel IS na partyzánský způsob válčení a provádí útoky mj. i na civilisty, v období od 1. 8. 2020 do 31. 10. 2021 byl IS aktivní mj. v X., osoby považované za spolupracující s IS jsou prioritním terčem všech bezpečnostních aktérů; u jedinců, které oslovily ozbrojené skupiny ve snaze je naverbovat, je nebezpečí pronásledování opodstatněné jen ve výjimečných případech, důsledky odmítnutí by mohly v závislosti na individuálních okolnostech opodstatňovat spojitost s důvodem k perzekuci, např. pro (přisuzovaný) politický názor, ne všichni jedinci považovaní za odpůrce skupiny IS budou vystaveni míře nebezpečí, jež je nezbytná k prokázání důvodných obav z perzekuce, riziko může ovlivnit oblast práce a původu (blízkost oblastem, v nichž IS působí), operační schopnosti IS výrazně poklesly, hrozba IS se oproti předchozím letům zmírnila, odpůrcům IS může být přisuzováno náboženské vyznání (IS by je mohla nařknout z odpadlictví od islámu); dle informací od 1. 8. 2020 do 31. 10. 2021 patřil X. mezi oblasti, v nichž dochází k svévolnému násilí, avšak nikoliv ve vysoké míře, k reálnému nebezpečí vážné újmy je třeba vyšší míra individualizačních prvků; X., guvernorat má rozmanitou a smíšenou populaci s různými etnickými a náboženskými skupinami, převládají X., roku 2014 získal IS kontrolu X., v letech 2015 až 2017 byl IS vytlačen pryč, X. osvobodily irácké bezpečnostní síly v říjnu 2017, guvernorat nyní kontroluje centrální vláda, nicméně, pohybuje se zde řada státních i nestátních aktérů, nedostatečnou koordinaci mezi aktéry využívá IS, irácké bezpečnostní síly uskutečnily proti IS několik operací, v září 2021 irácká vláda a Kurdáská regionální vláda vytvořily Společná koordinační centra za účelem postupu proti IS, X., IS zůstává přítomen v X., od roku 2017 působí v guvernorátu proiránské milice, nejmocnější skupina X. úzce spolupracuje s iráckými bezpečnostními složkami, milice verbují místní obyvatele a vychylují bezpečnostní rovnováhu ve prospěch Turkmenů a Arabů na úkor Kurdů, přítomnost iráckých bezpečnostních sil byla zaznamenána u X. i na kontrolních stanovištích v X., jejich aktivity probíhaly na celém území guvernorátu, především se jednalo o operace v X., IS prováděl asymetrické útoky na bezpečnostní síly, infrastrukturu i civilisty, aktivity proti civilistům zahrnovaly útoky na vesnice a skupiny civilistů, zabití, vyhnání a únosy kvůli výkupnému (od počátku roku 2021 se počet únosů zvýšil), IS ohrožoval též bezpečnost na silnicích, od srpna 2020 do října 2021 se IS vyskytl ve X., proiránské milice v oblasti provozovaly nezákonné aktivity včetně vydírání obyvatel, irácké bezpečnostní síly opakovaně prováděly operace proti IS, za sledované období projekt pro lokality ozbrojených konfliktů zaznamenal X., Asistenční mise OSN pro Irák zaměřující se na incidenty s dopadem na civilisty zaznamenala X. incidentů souvisejících s ozbrojenými konflikty (z toho X.), většina incidentů se odehrála v X., Asistenční mise OSN pro Irák zaznamenala celkem X. civilních obětí (X.), z toho X., za celé sledované období se jednalo o X., guvernorat byl kontaminován minami, X.
27. Podle Informace EUAA, Irák, Bezpečnostní situace, leden 2022 ze dne 3. 6. 2022 v období od srpna 2020 do října 2021 probíhalo v zemi několik ozbrojených konfliktů, po teritoriální porážce roku 2017 přešel IS k partyzánskému způsobu válčení, útoky IS roku 2018 a na začátku roku 2019 klesaly, ve druhé polovině roku 2019 a prvním čtvrtletí roku 2020 začaly opět stoupat, bojovníci IS působili v malých buňkách a prováděli útoky proti civilistům i bezpečnostním složkám, operace IS roku 2020 výrazně narostly, ve druhém Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

čtvrtletí 2021 narostl počet útoků IS, útoky byly soustředěny na okolí X. a zóny kolem oblastí, jež jsou předmětem sporů, od června do srpna 2021 IS zaútočil i na elektrárny mj. v X., irácká vláda uskutečnila odvetné akce vůči IS, X., incidenty klasifikované jako nepokoje a protestní akce v celé zemi ve srovnání s prvním pololetím roku 2020 klesaly až do října roku 2021, od března 2020 se nový irácký předseda vlády pokoušel oslabit vliv proiránských milicí v zemi, v říjnových parlamentních volbách roku 2021 výrazně oslabily subjekty napojené na proiránské milice; IS měl odlehle základny v pohořích, údolích a sadech X., základny sloužily k ukrývání bojovníků, zřizování pozorovacích a kontrolních bodů i vytváření velitelských středisek a malých výcvikových táborů, X., neboť zahrnuje zemědělské oblasti, jež jsou vhodné k ukrývání a přepravě bojovníků, přípravě přepadů ze zálohy i nastražování výbušných zařízení, IS je v Iráku stále aktivní, ač pod neustálým protiteroristickým tlakem, je relativně slabý, soustředí se na udržení a rozšíření venkovských oblastí, v městských oblastech reorganizuje bojovníky v malé mobilní podskupiny, cíl IS je narušit infrastrukturu, posílit náboženské rozpory a udržet si pozornost médií, X., IS mj. na silnicích unášel civilisty za účelem získání výkupného, po obdržení peněz je propouštěl na svobodu, v posledních měsících před listopadem 2021 se vyskytlo více takových incidentů, ale nebylo jich zase až tolik, IS rovněž přichází do určitých měst a vesnic a zabíjí osoby poskytující bezpečnostním orgánům důkazy o pohybech IS a členství v IS, drtivá většina těchto incidentů probíhá v guvernorátu X., v lednu a srpnu 2021 zaútočil IS na elektrickou infrastrukturu v zemi X., snahy irácké vlády potlačit IS byly označovány za úspěšné, např. koncem ledna 2021 byl X., irácké bezpečnostní síly jsou přítomné ve většině významných městských oblastí a mají omezenou schopnost reagovat na bezpečnostní incidenty, teroristické útoky a kriminální aktivity, na koordinační linii X. dokázal IS provádět asymetrické útoky (např. výbušnými zařízeními ve vozidlech, přepady ze zálohy, útoky malých jednotek a atentáty), X., podmínky na silnicích byly v celém Iráku poměrně dobré, IS nadále ohrožoval X.; 56 % evidovaných vnitřních přesídlenců pocházelo z guvernorátu X., druhá největší skupina z guvernorátu X. a třetí největší skupina z guvernorátu X., Irák je silně zamořen výbušnou municí, nejvíce zamořen je guvernorát X., 90 % zamoření kazetovou municí spadá pod guvernoráty X., improvizovaná výbušná zařízení se většinou nachází v guvernorátu X.

28. K dopadu bezpečnostní situace a konfliktu na civilisty X. Informace EUAA, Irák, Bezpečnostní situace, leden 2022 ze dne 3. 6. 2022 uvádí, že od roku 2020 až do září 2021 se IS každý měsíc přihlásil asi k 90 operacím (v rámci celého Iráku), ohnisko operací se nacházelo především v X., v uvedeném prostoru v srpnu 2021 eskalovaly útoky IS, v guvernorátu X., v guvernorátu mělo dojít od srpna 2020 do října 2021 ke X., většinu násilných incidentů v guvernorátu spáchal IS a většinou jimi byly zasaženy X., případ násilí vůči civilistům byl zaznamenán téměř každý měsíc, často docházelo k výbuchům improvizovaných výbušných zařízení, při nichž byli zraněni či zabiti civilisté, od srpna 2020 do února 2021 byl takový případ zaznamenán v X., intenzita vzrostla v X., od února 2021 do října 2021 došlo v guvernorátu k výbuchům a násilnostem spáchaným na dálku X., irácké bezpečnostní síly prováděly v guvernorátu opakovaně operace proti IS, největší intenzita leteckých úderů byla v X.; od srpna 2020 do října 2021 zaznamenal projekt pro lokality X. bezpečnostních incidentů v guvernorátu, z toho X., většina incidentů proběhla v X., Asistenční mise OSN pro Irák zaměřující se na incidenty s dopadem na civilisty zaznamenala X. incidentů souvisejících s ozbrojenými konflikty (z toho X.) a celkem X. civilních obětí (X.), z toho X.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

29. Podle Informace OAMP, Irák, Zoroastrismus, Situace zoroastriánů v Iráku, zejména v oblasti iráckého Kurdistanu ze dne 20. 5. 2022 svobodu vyznání zaručuje irácká ústava, za základní zdroj zákonodárství považuje islám, žádný zákon nesmí být v rozporu se zavedenými ustanoveními islámu, avšak žádný zákon nesmí být ani v rozporu se zásadami demokracie a ústavními svobodami, zaručeny jsou svobodná volba náboženství i svobodné praktikování náboženských obřadů a správa náboženských záležitostí, vícero náboženských skupin je uznáváno zákonem o osobním statusu a registrováno u vlády, zoroastriáni mezi nimi nejsou, oficiální uznání umožňuje jmenovat zákonné zástupce a provádět právní transakce, uznávané náboženské skupiny krom jezídů mají vlastní soudy rozhodující statusové otázky, zoroastriáni se nemohou registrovat pod svým náboženským vyznáním, uznání jsou v Regionu iráckého Kurdistanu, avšak dle iráckého federálního práva zůstávají neuznaní a nezákonní, zákon také muslimům zakazuje konvertovat k jinému náboženství, nemuslimské komunity si stěžovaly na korupci, nerovnoměrné uplatňování právního státu a protekci při náborových aktivitách ve prospěch muslimů s ekonomickými dopady na nemuslimské komunity, což přispívá k rozhodnutí nemuslimů emigrovat, 3 % populace v Iráku nevyznávaly islám, po celém světě je asi 130 000 zoroastriánů (z toho asi 61 000 v Indii), v posledních letech je v Iráku zaznamenán trend k zoroastrismu konvertovat, především v Regionu iráckého Kurdistanu, důvodem je mj. zklamání z islámu po brutalitách IS, dle samotných zoroastriánů jich v Iráku žije 20 až 25 000, zoroastriáni jsou přítomni v Regionu iráckého Kurdistanu i v oblastech spojených s iráckou federální vládou, v Regionu iráckého Kurdistanu je větší tolerance vůči zoroastriánům, mohou se zde oficiálně registrovat, konverze je zde snazší než v jiných oblastech země a existují zde též zoroastriánské chrámy a nevládní organizace.
30. Podle Informace OAMP, Irák, Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv ze dne 17. 5. 2021 v Iráku je dle zvyklostí prezidentem Kurd, předseda vlády šíita a předseda parlamentu sunnita, federální civilní úřady neudržovaly účinnou kontrolu nad některými složkami bezpečnostních sil, především nad milicemi; ústava zakazuje mučení, vládní úředníci používali mučení, kruté, nelidské a ponižující zacházení nebo trestání, běžné bylo přijímání vynucených přiznání jako důkazu ze strany soudů, zvláště v případech terorismu IS, Irák uplatňuje a vykonává tresty smrti, poprav proběhlo nejméně 100 roku 2019 a 45 roku 2020, zaznamenána byla odsouzení po nespravedlivých procesech, trest smrti je v Iráku uplatňován např. za trestné činy vraždy, vraždy s přitěžujícími okolnostmi, jiné trestné činy vedoucí ke smrti, trestné činy související s terorismem, znásilnění a únos.
31. Podle Informace OAMP, Irák, Situace etnických a náboženských menšin, Bezpečnostní situace ze dne 22. 2. 2022 tvoří Kurdové 15 – 20 % obyvatel Iráku, irácká ústava stanovuje islám jako oficiální náboženství, ale poskytuje náboženskou svobodu, zákon uznává různé konkrétní církve a náboženství, nikoliv ale zoroastrismus, zákony a předpisy o osobním stavu zakazují konverzi muslimů na jiná náboženství, dle menšinových náboženských komunit vláda nezasahovala do náboženských zvyklostí příslušníků menšin, vláda je dle zákona povinna zachovávat praktikování rituálů uznanými náboženskými skupinami, průkaz totožnosti nezahrnuje náboženství nositele, v žádosti však musí být uvedeno, jedinci jiné víry než jedné z uznaných mohou průkaz obdržet pouze, pokud se identifikují jako příslušníci jedné z uznaných náboženských skupin, bez oficiálního průkazu totožnosti nelze zaregistrovat manželství, zapsat děti do veřejné školy, získat cestovní pasy apod., v praxi bylo mnoho Iráčanů pro svou víru vystaveno násilí nebo přesídlení, místa pro uctívání byla často terčem teroristických útoků, zákon o konverzi Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

diskriminuje ne-muslimy, jelikož děti, jejichž jeden z rodičů je muslim, označují automaticky za muslimy, většina politických vůdců po porážce IS vyjádřila podporu náboženskému pluralismu, od té doby mohou náboženské menšiny v osvobozených oblastech z velké části svobodně vyznávat své náboženství, kromě oblasti severního Iráku jsou podmínky náboženské svobody nedostatečné; konec bojů s IS výrazně zlepšil bezpečnostní prostředí, IS zůstává aktivní, ale v Iráku již nemá územní kontrolu a jeho schopnost operací je snížena, přesto IS zůstával hlavním porušovatelem lidských práv, útoky směřovaly vůči příslušníkům bezpečnostních složek a představitelům místních komunit, celková bezpečnostní situace je v mnoha oblastech nestabilní; z vnitřně vysídlených osob je 13 % Kurdů, roku 2021 se zvýšil počet návratů vnitřních přesídlenců, ale též počet sekundárně vysídlených osob, a to především z důvodu uzavření některých táborů pro vnitřní přesídlence.

32. Soud se předně neztotožnil s tvrzením žalovaného, že jeho obavy ze strany IS se týkaly toliko snahy jej naverbovat, nikoliv jeho náboženského přesvědčení. Ve zrušujícím rozsudku ze dne 12. 5. 2021, č. j.: 6 Azs 236/2019 – 73, jehož závěry jsou pro další řízení závazné (srov. přiměřeně třetí právní větu k rozsudku NSS ze 11. 1. 2012, č. j.: 2 Afs 68/2011 - 212), NSS konstatoval, že útoky na žalobce islámskými radikály byly provedeny z azylově relevantních důvodů, výhrůžky a fyzické napadení byly současně uskutečněny jako reakce na žalobcovo přiznání jinověrectví, postoj radikálních islamistů k jinověrcům je všeobecně znám, žalobcova obava má svůj základ v nesouhlasu s ideologií IS (resp. v nevyznávání islámu), nelze usuzovat na perspektivu žalobcovy spolupráce s IS, nesouhlasil-li by s jeho ideologií, žalobcova obava z pronásledování tudíž přímo souvisí s jeho náboženským (ne-muslimským) přesvědčením. Žalovaný byl povinen v dalším řízení respektovat závazný právní názor NSS, což neučinil. Závazný právní názor lze sice překonat mj. zásadními novými skutkovými zjištěními (srov. přiměřeně např. právní větu k usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 8. 7. 2008, č. j.: 9 Afs 59/2007 – 56, publ. pod č. 1723/2008 Sb. NSS), avšak danou možnost je třeba vykládat restriktivně a aplikovat ji spíše vzácněji. V žalobcově případě nebyly zjištěny žádné zásadní skutkové okolnosti, jež by překonání závazného právního názoru NSS umožňovaly. Motivací islámských radikálů napojených na IS mohlo sice být získání žalobce pro jeho dovednosti, ale (jak závazně nalezl NSS) žalobci ve spolupráci s IS (případně v přijetí ideologie IS) bránilo jeho náboženské přesvědčení. Předestřený závěr nelze překonat žalobcovým tvrzením vysloveným během doplňujícího pohovoru dne 16. 3. 2022, že IS jeho jinověrectví nevadilo, musel by jen dodržovat určitá pravidla, pokud by se ale k IS nepřidal, bylo mu řečeno, že nebude chráněn. Nebyl nikterak vyvrácen závěr NSS, že žalobci bránilo ve spolupráci s IS jeho náboženské přesvědčení; žalobce nebyl během doplňujícího pohovoru dotázán, proč spolupráci s IS odmítal, přitom sám sdělil nutnost dodržování určitých pravidel v případě spolupráce s IS a na zoroastrismu jej zaujala mj. neexistence zabíjení. Navíc, osoby napojené na IS jeho náboženské vyznání zneužívaly k vyhrožování i k nabízení ochrany za účelem jeho získání pro spolupráci (jak žalobce sdělil během doplňujícího pohovoru, mělo mu být řečeno, že nebude chráněn, nepřidá-li se k IS, a vyhrožovali mu, že je nevěřící, jeho život je ohrožen a má s IS spolupracovat). Nadále je tudíž třeba respektovat závazný právní názor NSS konstatující souvislost žalobcových obav z pronásledování s jeho náboženským přesvědčením.

33. Přesto soud neshledal první, nanejvýš obecnou, žalobní námitku důvodnou. Žalovaný se i přes stanovisko o irelevanci žalobcova náboženského přesvědčení zabýval možností vnitrostátní ochrany před jednáním konkrétních příslušníků (či sympatizantů) Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

IS, s nimiž měl žalobce potíže. S ohledem na žalobcovu výpověď, dle níž mu policie hned na začátku efektivně pomohla, když zadržela učitele, který žalobce přesvědčoval, následně vzala v potaz i jeho oznámení o dvou osobách, které jej napadly, žalovaný dospěl k závěru o dostatečné vnitrostátní ochraně. Ze strany irácké policie byla zjevná snaha věc dostatečně řešit a došlo k brzkému efektivnímu zásahu. Tvrzení žalobce o možném napojení policie na islámské radikály je toliko spekulativní, zvláště když dle zpráv o zemi původu se irácké veřejné orgány proti IS a jeho příslušníkům stavěly velice nepřátelsky, až docházelo k nelidskému zacházení s podezřelými z napojení na IS. Přitom mezinárodní ochrana je podpůrný institut, který nastupuje až v případě nedostupnosti ochrany v zemi původu (srov. např. rozsudky NSS ze dne 27. 8. 2003, č. j.: 4 Azs 5/2003 – 51, ze dne 18. 12. 2003, č. j.: 4 Azs 38/2003 – 36, a ze dne 10. 3. 2004, č. j.: 3 Azs 22/2004 – 48). Na základě úvodní, povšechné žalobní námitky nebylo zrušení napadeného rozhodnutí namístě.

34. Důvodnou soud nalezl druhou žalobní námitku. Konkrétně napadené rozhodnutí nevypořádalo přezkoumatelně hrozbu pronásledování (a rovněž vážné újmy) ze strany iráckých státních orgánů kvůli konverzi k oficiálně neregistrovanému náboženství. Žalovaný sice posuzoval, zda nebezpečí hrozí v Iráku zoroastriánům, ale nikoliv se zaměřením na faktor konverze. Přitom obecně se muslimům konverze (odpadnutí od islámu) přísně zapovídá a (jak obecně známo) patří k největším prohřeškům muslima, který se dle tradičně, fundamentalisticky pojatého islámského práva trestá smrtí. Může tak být naprosto klíčový rozdíl, pokud se někdo stal zoroastriánem jinak a když k zoroastrismu konvertoval od islámu. Bylo proto na žalovaném, aby zjistil, jak tomu je konkrétně v současném Iráku, resp. X., odkud žalobce pochází, což se mu nezdařilo. Na uvedeném nic nemění, nevyslovoval-li žalobce své obavy z konverze explicitně. Žalobce podal svůj azylový příběh, z nějž konverze od islámu k zoroastrismu vyplývala, žalovaný byl povinen opatřit si zprávy o zemi původu s ohledem na předestřený azylový příběh; vyplývala-li ze shromážděných zpráv hrozba relevantní ve smyslu azylového práva, která se týkala žalobce na základě jím udaných informací, nemohl ji žalovaný přehlížet pouze proto, že ji samotný žalobce jako hrozbu explicitně nezdůraznil. Přitom ze zpráv o zemi původu vyplývá nejen skutečnost, že zoroastrismus (mimo Region iráckého Kurdistanu, kam však X. nespadá) nepatří v Iráku k vyznáním, jež lze oficiálně registrovat, ale především Informace EUAA, Irák, Doporučení pro zemi, červen 2022 ze dne 4. 7. 2022 v bodě 2.14 uvádí, že důvodné obavy z perzekuce osob, o nichž se má za to, že odpadly od islámské víry, jsou obecně opodstatněné, při posuzování konkrétních rizik by měly být vzaty v úvahu náboženské či nenáboženské projevy žadatele, situace v domácím regionu (obecné riziko bylo nižší v Regionu iráckého Kurdistanu, kam však X. nespadá) i rodinné a etnické charakteristiky. Navíc, jak dovodil i NSS ve zrušujícím rozsudku v této věci, žalobce hovořil o potížích souvisejících s náboženským vyznáním, výhrůžky činěné vůči němu směřovaly i k jeho jinověrectví (resp. dle interpretace osob napojených na IS k bezvěrectví); bylo by proto formalistické hovořit o nezmínění obav kvůli konverzi, která nedílně souvisí s náboženským přesvědčením. Taktéž se žalovaný měl zabývat žalobcovou konverzí ve vztahu k důvodu pro udělení doplňkové ochrany dle ustanovení § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu (v napadeném rozhodnutí ve vztahu k doplňkové ochraně žalovaný mluví jen o zákonném zákazu konvertovat a zmiňuje situaci s konverzí v Regionu iráckého Kurdistanu, odkud ale žalobce nepochází). Jelikož se žalovaný žalobcovou konverzí k oficiálně neregistrovanému náboženství na základě jeho azylového příběhu a údajů obsažených ve zprávách o zemi původu nezabýval, učinil napadené rozhodnutí nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů (§ 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s.).

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

35. Třetí žalobní námitka je rovněž důvodná; žalobce namítal obecnou bezpečnostní a politickou situaci v zemi, která by mohla zakládat skutečné nebezpečí ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. K uvedenému důvodu pro udělení doplňkové ochrany se komplexně vyslovil NSS v rozsudku ze dne 13. 3. 2009, č. j.: 5 Azs 28/2008 – 68, publ. pod č. 1840/2009 Sb. NSS, hned v první právní větě konstatoval, jaká kritéria je třeba zkoumat: „*Pro existenci skutečného nebezpečí vážné újmy zakotvené v § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu musí být kumulativně splněny následující podmínky: (1) země původu žadatele o mezinárodní ochranu se nachází v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu; (2) žadatel o mezinárodní ochranu je civilista; (3) žadatel o mezinárodní ochranu by byl v souvislosti s tímto konfliktem v zemi původu vystaven vážnému a individuálnímu ohrožení života nebo tělesné integrity z důvodu svévolného (nerozlišujícího) násilí.*“ O statusu žalobce coby civilisty nebylo pochyb, zbývalo posoudit, zda v Iráku probíhá ozbrojený konflikt a (pokud ano) zda s ohledem na jeho charakter je jím žalobce individuálně ohrožen.
36. Žalovaný si obstaral podrobné a adresné podklady, které se týkaly bezpečnostní situace v guvernorátu X. (případně i konkrétněji X.), odkud žalobce pochází. Ze zpráv o zemi původu vyplynulo, že IS od územní porážky roku 2017 přešel na partyzánský způsob válčení a provádí útoky mj. i na civilisty, v období od 1. 8. 2020 do 31. 10. 2021 byl v guvernorátu X. IS aktivní, jeho operační schopnosti ale výrazně poklesly, hrozba IS se oproti předchozím letům zmírnila, dle informací od 1. 8. 2020 do 31. 10. 2021 patřil X. mezi oblasti, v nichž dochází k svévolnému násilí, avšak nikoliv ve vysoké míře, k reálnému nebezpečí vážné újmy je třeba vyšší míra individualizačních prvků; guvernorát nyní kontroluje centrální vláda, nicméně, pohybuje se zde řada státních i nestátních aktérů, nedostatečnou koordinaci mezi aktéry využívá IS, jenž zůstává přítomen v X., IS prováděl asymetrické útoky na bezpečnostní síly, infrastrukturu i civilisty, aktivity proti civilistům zahrnovaly útoky na vesnice a skupiny civilistů, zabití, vyhnání a únosy kvůli výkupnému (od počátku roku 2021 se počet únosů zvýšil), IS ohrožoval též bezpečnost na silnicích (zejména na trasách spojujících X.), velké nebezpečí výbuchu bylo shledáno na X., v oblasti rovněž působily proirácké milice a nejmocnější z nich (X.) zde úzce spolupracovala s iráckými bezpečnostními složkami, snahy irácké vlády potlačit IS byly označovány za úspěšné, např. koncem ledna 2021 byl X., irácké bezpečnostní síly jsou přítomné ve většině významných městských oblastí a mají omezenou schopnost reagovat na bezpečnostní incidenty, na koordinační linii mj. v X. dokázal IS provádět asymetrické útoky (např. výbušnými zařízeními ve vozidlech, přepady ze zálohy, útoky malých jednotek a atentáty); X. došlo v srpnu 2021 k X. incidentům spojeným s IS, v září 2021 však již došlo jen k X. incidentům, přítomnost IS se projevuje především během jara a léta, útoky IS se způsobením několika úmrtí či zranění byly v X. zaznamenány i na konci roku 2020, počátku roku 2021 a během podzimu 2021, v guvernorátu mělo dojít od srpna 2020 do října 2021 ke X. incidentům ze strany IS, při nichž mělo zahynout X. osob, X. z incidentů zahrnovalo činy spáchané na civilistech, při nichž zahynulo X. osob, většinu násilných incidentů v guvernorátu spáchal IS, často docházelo k výbuchům improvizovaných výbušných zařízení, při nichž byli zraněni či zabiti civilisté, od srpna 2020 do února 2021 byl takový případ zaznamenán v X., v září 2020 došlo v X. incidentům, od února 2021 do října 2021 došlo v guvernorátu k výbuchům a násilnostem spáchaným na dálku X., vrchol nastal v X., irácké bezpečnostní síly prováděly v guvernorátu opakovaně operace proti IS; od srpna 2020 do října 2021 zaznamenal projekt pro lokality celkem X. bezpečnostních incidentů v guvernorátu z toho X., Asistenční mise OSN pro Irák zaměřující se na Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

incidenty s dopadem na civilisty zaznamenala v celém guvernorátu X. V guvernorátu X. tudíž nadále docházelo k ozbrojeným střetům mezi vládními bezpečnostními složkami a dalšími aktéry s IS, stejně tak IS dále útočil na irácké bezpečnostní složky i civilisty, nicméně intenzita ani četnost útoků již nebyly natolik významné jako v předchozích letech, přestože IS útočil na různých místech, zázemí nalézal toliko v horách, případně venkovských oblastech, značná část útoků IS se týkala X. a venkovských sídel, guvernorát byl do určité míry X., nejvíce bezpečnostních incidentů proběhlo v X., v období zhruba patnácti měsíců došlo v X., při zaměření se na incidenty s dopadem na civilisty došlo ve stejném období v celém guvernorátu k X. incidentům souvisejícím s ozbrojenými konflikty, které si vyžádaly X. civilních obětí (X.), což činilo X. (tj. zraněné i mrtvé) na 100 000 obyvatel.

37. Přitom k závěru o skutečném nebezpečí vážné újmy pro udělení doplňkové ochrany dle ustanovení § 14a zákona o azylu je třeba vyhovět důkaznímu standardu „reálného nebezpečí“, který sice nevyžaduje pravděpodobnost více než 50 %, nicméně, je přísnější než test „přiměřené pravděpodobnosti“ užívaný pro zhodnocení důvodnosti obav z pronásledování (§ 12 zákona o azylu). K důkaznímu standardu „reálného nebezpečí“ NSS v rozsudku ze dne 26. 3. 2008, č. j.: 2 Azs 71/2006 – 82, vyslovil: „*„Reálným nebezpečím“ (srov. rovněž § 14a odst. 1 zákona o azylu, jež užívá ve stejném významu slovní spojení „skutečné nebezpečí“) nutno rozumět, že ve významném procentu případů obdobných situací stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho. V tomto ohledu nutno poukázat především na úvahy o „real risk“ (reálném riziku) nelidského a ponižujícího zacházení vyslovené Evropským soudem pro lidská práva ve věci Vilvarajah a další proti Spojenému království (rozsudek z 30. 10. 1990, žádosti č. 13163/87, 13164/87, 13165/87, 13147/87 a 13148/87), zejm. na jeho bod 103; tento rozsudek ve svých úvahách navazuje na rozsudek téhož soudu ve věci Cruz Varas a další proti Švédsku (rozsudek z 20. 3. 1991, žádost č. 15576/89), zejm. na jeho body 69 a 70. Odkázat lze i na vnitrostátní judikaturu evropských států, která z této i další navazující judikatury Evropského soudu pro lidská práva vychází, např. na rozhodnutí rakouského Správního soudního dvora ze dne 19. 2. 2004, sp. zn. 99/20/0573, dostupného např. na http://www.asylum-online.at/pages/refoulement_folterverbot.html, jež vyžaduje „reale Gefahr“ (reálné nebezpečí) nelidského a ponižujícího zacházení a říká, že nedostačuje „bloße Möglichkeit“ (pouhá možnost) takového zacházení. (...) test „reálného nebezpečí“ je vůči stěžovateli přísnější než test „přiměřené pravděpodobnosti“. Ani test „reálného nebezpečí“ ale nedosahuje intenzity trestního standardu „nade vší pochybnost“, ani důkazního standardu užívaného v zemích common law v civilních věcech („vyšší pravděpodobnost že ano, než že ne“ [balance of probabilities]). Rozdíl mezi testem „reálného nebezpečí“ a testem „přiměřené pravděpodobnosti“ spočívá v tom, že důkazní standard „reálného nebezpečí“ se blíží důkaznímu standardu užívanému v zemích common law v civilních věcech daleko více než důkazní standard „přiměřené pravděpodobnosti“.“ Dle zjištěných údajů není v současnosti v guvernorátu X. vůči civilistům obecně (bez individuálních charakteristik) bezpečnostní situace natolik neblahá, aby byl naplněn důkazní standard „reálného nebezpečí“ ve vztahu k vážnému ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného (nerozlišujícího) násilí, které by mělo původ v ozbrojených střetech.*
38. Soud proto v souladu s žalovaným i závěry EUAA obsaženými ve správním spisu nehodnotí situaci v guvernorátu X. jako tzv. totální konflikt, útoky s civilními oběťmi zde nejsou natolik intenzivní a časté, aby každý civilista byl již pouze z titulu své přítomnosti Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

ohrožen ozbrojenými střety do té míry, až by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu ustanovení § 14a odst. 1, odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Na druhou stranu, bezpečnostní incidenty jsou natolik intenzivní, četné a jejich původci dostatečně organizovaní, aby situace v guvernorátu X. splňovala všechny znaky ozbrojeného konfliktu (k pojmu ozbrojený konflikt srov. rozsudek NSS ze dne 13. 3. 2009, č. j.: 5 Azs 28/2008 – 68, publ. pod č. 1840/2009 Sb. NSS, včetně jeho právních vět).

39. Dále bylo třeba zkoumat, zda by žalobci hrozilo s ohledem na ozbrojený konflikt skutečné nebezpečí vážné újmy vzhledem k jeho individuální situaci. Žalovaný se individuálními poměry žalobce ve vztahu k důvodu dle ustanovení § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu v napadeném rozhodnutí zabýval, měl na zřeteli různé žalobcovy individuální charakteristiky, opomněl však žalobcovy potíže se členy (nebo minimálně sympatizanty) IS, který v guvernorátu X. patří k zdaleka největšímu původci svévolného násilí ve vztahu k civilistům, stejně tak opomněl žalobcovu konverzi, hovořil sice o zoroastriánech jako takových, leč nezabýval se faktorem „odpadnutí od islámu“ k oficiálně neregistrovanému náboženství, přestože dle zpráv o zemi původu zákon muslimům konverzi zakazuje a obavy z perzekuce osob, u nichž se má za to, že odpadly od islámské víry, jsou obecně opodstatněné (vizte především Informaci EUAA, Irák, Bezpečnostní situace, leden 2022 ze dne 3. 6. 2022, bod 2.14.). Kvůli nepřihlédnutí ke dvěma uvedeným zásadním individualizačním faktorům je posouzení okolnosti, zda by žalobci vzhledem k jeho konkrétním poměrům hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu ustanovení § 14a odst. 1, odst. 2 písm. c) zákona o azylu, nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů (§ 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s.).
40. Konečně soud shledal důvodnou i čtvrtou žalobní námitku. Žalovaný nevyhodnotil řádně důkazy, které navrhl žalobce. Dne 28. 6. 2022 se žalobce mohl seznámit s podklady rozhodnutí, na místě se k podkladům nevyjádřil, ale byla mu dána dodatečná lhůta, dne 11. 7. 2022 podal žalobce vyjádření k poštovní přepravě a dne 12. 7. 2022 se dostalo do dispozice žalovaného, který však jeho obsah v napadeném rozhodnutí vůbec nerefletoval (vyjádření (č. 1. 396 správního spisu) je připevněno k obálce (č. 1. 395), která je přeložena). Součástí vyjádření byl návrh na provedení tří důkazů (konkrétně tří zpráv EASO, resp. EUAA), první zpráva již byla přeložena a zařazena mezi podklady (Informace EUAA, Irák, Bezpečnostní situace, leden 2022 ze dne 3. 6. 2022), další dvě zprávy EASO však přeloženy a provedeny k důkazu nebyly, aniž by se o nich napadené rozhodnutí jakkoliv zmiňovalo, jedná se tudíž o tzv. opomenuté důkazy. Správní orgán je přitom ve správním (včetně azylového) řízení povinen navrhované důkazy provést nebo odůvodnit, proč k provedení důkazu nepřistoupil, neučiní-li to, zatíží své rozhodnutí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů (k opomenutým důkazům srov. např. rozsudek NSS ze dne 15. 6. 2023, č. j.: 2 As 331/2021 - 41, a další tam odkazovanou judikaturu). Jelikož žalovaný opomněl vypořádat žalobcem navrhované důkazy, zatížil i v tomto ohledu napadené rozhodnutí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů (§ 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s.).
41. Ze všech výše uvedených důvodů soud na základě ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s. žalobou napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.
42. Přestože soud nepřisvědčil obecné žalobní námitce o obavě z pronásledování IS, bude v novém řízení namístě, aby žalovaný rovněž uvedenou otázku posoudil důkladněji, a to s ohledem na co nejaktuálnější údaje o zemi původu, konkrétně guvernorátu X., přičemž vezme v potaz žalobcovu konverzi k oficiálně neregistrovanému náboženství i X. (přitom v Regionu iráckého Kurdistanu X. je zoroastrismus oficiálně registrovaným náboženstvím a Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

konverze se zde běžně toleruje); s ohledem na uvedené se posléze vysloví k důvodnosti žalobcových obav z pronásledování ze strany IS a k případné možnosti nalezení vnitrostátní ochrany v X.

43. Ohledně důvodných žalobních námitek bude v novém řízení třeba, aby se žalovaný na základě aktuálních a adresných podkladů zabýval hrozbou žalobcova pronásledování a jeho vážné újmy ze strany iráckých státních orgánů a bezpečnostních složek kvůli konverzi od islámu k zoroastrismu (oficiálně neregistrovanému náboženství), a to s důrazem na místo žalobcova původu. Jakkoliv ze shromážděných zpráv nevyplývalo, že by v guvernorátu X. v daném okamžiku probíhal tzv. totální konflikt, bude vzhledem k dynamickým iráckým poměrům třeba, aby si žalovaný v novém řízení obstaral co nejaktuálnější informace o bezpečnostní a politické situaci v zemi původu (zejména v guvernorátu X.). Nedojde-li k závěru o totálním konfliktu, bude na základě aktuálních podkladů zkoumat, zda je v žalobcově případě dána dostatečná míra individualizace jeho ohrožení ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, přičemž přihlédne k jeho potížím s IS i náboženské konverzi. Nedojde-li žalovaný k přesvědčivému závěru o absenci hrozeb relevantních ve smyslu azylového práva v místě žalobcova původu (X.), bude třeba, aby se zabýval možností žalobcova vnitřního přesídlení do jiné oblasti Iráku. V novém rozhodnutí se žalovaný taktéž vysloví ke všem žalobcovým důkazním návrhům, především neopomine zprávy navrhované k důkazu ve vyjádření ze dne 12. 7. 2022 (č. 1. 396 správního spisu).
44. Podle ustanovení § 78 odst. 5 s.ř.s. je žalovaný vysloveným právním názorem Městského soudu v Praze vázán.
45. O nákladech řízení soud rozhodl dle ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s.; žalobce byl ve věci samé úspěšný, proto mu přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Náklady vynaložené žalobcem v daném řízení představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za 2 úkony právní služby po 3 100 Kč, tedy celkem 6 200 Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, tj. převzetí zastoupení a písemné podání k soudu) a náhradě hotových výdajů po 300 Kč za jeden úkon, celkem 600 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky), a dle § 57 odst. 2 s.ř.s. náhradu DPH v sazbě 21 % ve výši 1 428 Kč. Celková výše nákladů řízení žalobce tedy činí částku 8 228 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 15. srpna 2023

JUDr. Václav Kočka-Amort, v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.